

NELJAS PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA AD 2024

Ho 14:2–9 (Ef 2:1–10; Mt 9:9–13)

2 Pöördu, Iisrael, Issanda, oma Jumala juurde, sest sa oled komistanud omaenese süü läbi!

3 Võtke enestega kaasa sõnad ja pöörduge Issanda poole, öelge Temale: «Anna andeks kõik süü, võta meid armulikult vastu, me toome oma huulte vilja!

4 Assur ei päästa meid, me ei taha sõita hobuste seljas ja me ei ütle enam oma kätetööle: «Meie jumal!», sest Sinu juures leiab ka vaeslaps halastust.»

5 Mina parandan nende taganemise, ma armastan neid oma heast tahtest, mu viha pöörduv nendelt ära.

6 Ma olen Iisraelile nagu kaste: tema õitseb nagu lilleke ja juurdub otsekui Liibanon.

7 Tema võsud levivad, tal on otse õlipuu kaunidus ja Liibanoni lõhn.

8 Nad pöörduvad tagasi, elavad minu varju all, kasvatavad vilja ja õitsevad nagu viinapuu. Ta on kuulus nagu Liibanoni vein.

9 Efraim, mis on sul veel tegemist ebajumalatega? Mina võtan kuulda ja juhin teda. Mina olen nagu haljendav küpress: minult tuleb sinu vili.

Pöördu, Iisrael, tagasi ISSANDA, oma Jumala juurde, sest sa oled komistanud omaenda süüsse! Võtke enestega sõnad ja pöörduge tagasi ISSANDA juurde! Ütelge Talle: «Võta ära kõik ülekoos ja võta vastu hea ning me tasume oma huulte ohvritega. Assur meid ei päästa, hobustel me ei ratsuta ja me ei ütle enam «Meie jumalad!» oma kätetööle, sest Sinu leiab halastuse hüljatu.» Ma ravin nende tagasilanguse, ma armastan neid oma vabal tahtel, sest mu viha on temast pöördunud. Ma olen kui kaste Iisraelile, ta õitseb kui lilleke ning ajab juuri otsekui Liibanon. Ta võrsed lähevad edasi, otsekui õlipuu on tema hiilgus ja tema lõhn kui Liibanon. Need, kes leidnud aseme Tema varju all, pöörduvad tagasi, nende vili elustub taas ja nad võrsuvad otsekui viinapuu, mälestus temast on kui Liibanoni vein. Efraim, mis on mul veel pistmist puuslikega?! Mina olen talle vastanud ja pean teda silmas, mina olen kui haljas küpress, minus on leitav su vili.

Sissejuhatus

Hoosea raamat on esimene kaheteistkümnest nn väiksest prohvetist ning pärineb 8. sajandi II poolest eKr. Raamatu tegevuspaigaks on [Põhja-] Iisraeli kuningriik, autoriks (või peamiseks autoriks) Beerri poeg Hoosea, kelle päritolu, sotsiaalse staatuse ja elukäigu kohta pole teada rohkem kui see, mida ta meile ise teada annab: et ta abiellus Jumala käsul Diblaimi tütre Gomeriga, kes oli olnud hooranaine ning osutus abielurikkujaks, ning et tal oli kaks poega ja tütar, kes nagu ta naine ja abielugi said Jumala poolt Iisraeli rahvale mõeldud ettekuulutuste märgiks.

Nimi יהושע tuleneb verbist יָשַׁע – «päästma» –, tähendades niisiis «päästmine».¹ Hoosea kehastab nii oma nime kui kogu oma elu ja isikuga Jumalat ning Tema vahekorda oma rahvaga: Jumala kannatavat armastust ja valmisolekut Iisraeli rahva truudusetusele üha uuesti andestuse, halastuse ja lepitusega vastata, kuigi Ta ei jäta oma rahvast ka – ikka sellesama rahva päästmise nimel – hoiatamata ja karistamata.

Ülesehituselt jaguneb Hoosea raamat laias laastus kaheks: esimesed kolm peatükki kirjeldavad Hoosea abielu ja perekonda pildina Jumala ja Tema rahva vahekorra, ülejäänud üksteist peatükki annavad üksikasjalise pildi Iisraeli patust ja süütegudest, sisaldades ka ettekuulutusi rahvast tabavast karistusest ning tulevase pääste tötusi.

Raamatu ajalooliseks taustaks on Assüüria impeeriumi tõus ning Iisraeli kõikumine kahe suurvõimu – Assüüria ja Egiptuse – vahel. Iisraeli peamise patuna toob Hoosea esile ebajumalateenistuse, millest võrsuvad kõikvõimalikud muud süüteod ja üleüldine kõlbeline laostumine: «Maal ei ole tõsidust, armastust ega ka mitte Jumala tundmist! Sajatatakse ja valetatakse, tapetakse ja varastatakse, rikutakse abielu ja murtakse sisse ning veresüü järgneb veresüüle.» (Ho 4:2) Jumalast ja Tema Seadusest taganemise tulemuseks on nii maad tabavad ikaldused ja muud õnnetused kui ka sõda, allajäämine vaenulikele suurvõimudele, pagendus ja isegi naasmine kunagisse Egiptuse orjapõlve. Ainsaks pääseteeks on pöördumine Jumala poole ja Tema armu otsimine.

Keelelisi märkuseid

Pöördu – שׁוּבָה – sõna שׁוּבָה tähendab «tagasi pöörduma», «tagasi tulema», «naasma», aga ka «[kellestki] ära pöörduma».

Iisrael – nimi יִשְׂרָאֵל koosneb verbist יָשַׁע – «võitlema», «peale käima», «peale jääma», «võimust võtma» – ning sõnast אֱלֹהִים – «Jumal» – ja tähendab tõenäoliselt «Jumal võidab», «Jumal võtab võimust», «Jumal jääb peale».

Issanda – originaalis kasutatakse siin ja järgmises salmis Jumala nime יְהוָה – «JHWH», «Jahve», «Jehoova».

Oled komistanud – כָּשַׁלְתָּ – sõna כָּשַׁל tähendab «komistama», «komberdama», «tudisema», «vabisema».

Omaenese süü läbi – בְּעֹנֶיךָ – sõna עָוֶן tähendab «rikutus», «ülekohus», «süü[tegu]».

Sõnad – דְּבָרִים – sõna דָּבַר tuleneb verbist דָּבַר – «kõnelema», «rääkima» – ning tähendab korrastatud, mõtestatud ja ka loovat kõnet (sõna), mis ei pruugi mitte ainult tähistada, vaid ka põhjustab seda, millest kõneldakse.

¹ Sama päritolu on nimi יהושע – eesti keeles Joosua, kreeka- ja ladinapäraselt Jeesus – «Issand päästab», «Issand on pääste/päästja».

Öelge – אָמַר – sõna אָמַר tähendab «ütleva», «teada andma», aga ka «mõtleva» või «[mõeldut] väljendama».

Anna andeks kõik – כָּל־תְּשֵׂא – sõna תְּשֵׂא tähendab eeskätt «üles tõstma», «ära võtma», «ära kandma», sellest tulenevalt ka «andeks andma» (s.t süüd ära võtma).²

Võta meid armulikult vastu – וְקַח־טוֹב – sõna טוֹב tähendab «hea», «meeldiv», «meelepärane».³

[Ja] me toome – וּנְשַׁלְמָה – sõna שָׁלַם tähendab siin «tasuma», «hüvitama».⁴

Vilja – פְּרִים – sõna פֶּרַח tähendab «härjavärss», «vasikas» ning tähistab siin Jumalale meelepärast ohvrit.⁵

Ei päästa meid – לֹא יוֹשִׁיעֵנוּ – sõna יָשַׁע – «päästma» – juurde kuulub lisatähendusena mõtte avarusest, niisiis tähistab see eeskätt kitsikusest, vangistusest, ahistusest ja ahastusest, ka ohtudest vabastamist, samuti [päästvat] abi, säästmist, ka võidu ja võimuse saamist.⁶

Oma kädetööle – לְמַעַשְׂה יְדֵינוּ – sõna מַעַשָׂה tuleneb verbist עָשָׂה – «tegema», «töötama», «valmistama», «tootma» – ning tähendab «tegu», «töö», «saavutus», «töötulemus», «töövili».

Leiab...halastust – יְרַחֵם – sõna רָחַם tähistab hella (ja hellitavat) armastust ning sellest tulenevat kaastunnet.⁷

Vaeslaps – sõna יָתוֹם tähendab «üksijäetu», «hüljatu», «orb», «vaeslaps».

Parandan – אָרַפָּא – sõna רָפָא tähendab «tervendama», «ravima», «[haavu] parandama».

Nende taganemise – מְשׁוּבְרָתָם – sõna מְשׁוּבָה tuleneb verbist שׁוּב – «ära pöörduma», «tagasi pöörduma» – ning tähistab siinkohal [moraalset] tagasilangust.

Armastan neid – אֲהַבֵּם – sõna אָהַב – «armastama» – tähendusvarjundiks on «[kellegi järele] õhkama».⁸

² 1739. aasta Piiblis: «Wötta ärra keik».

³ 1739. aasta Piiblis: «ja anna ja wötta sedda head»; 1968. aasta piiblitõlkes: «võta vastu, mis on hea».

⁴ 1739. aasta Piiblis: «siis tahhame tassuda».

⁵ 1739. aasta Piiblis: «wärsid»; 1939. aasta Suures Piiblis: «härikmullikad».

⁶ Samast tüvest pärineb nimi יְהוֹשׁוּעַ – Joosua, Jeesus.

⁷ Selle verbiga on otseselt seotud sõna רָחַם – «emaüsa».

⁸ Mõelgem heebreakeelse sõna algusele: «Ah...»

Oma heast tahtest – sõna נִדְבָה tuleneb innukust ning vaba (head) tahet tähistavast verbist נָדַב .

Mu viha – אָפִי – sõna אָפַּי – «viha» – tähendab ka «nina», «ninasõõre».⁹

Nagu lilleke – כְּשׁוֹשָׁנָה – sõna שׁוֹשַׁן – «liilia», «lill» – tuleneb verbist שׁוֹשַׁן – «rõõmustama», «rõõmust hõiskama», «ilutsema».

Ja juurdub – וַיִּךְ שֶׁרָשָׁי – sõnasõnalt: «ja lööb juuri».

Otsekui Liibanon – כְּלִבְנוֹן – nimi לִבְנוֹן tuleneb sõnast לָבַן – «valge olema» – ning viitab sellele, et Liibanoni mäestiku kõrgemad tipud olid varasematel aegadel kaetud igilumega.

Kaunidus – הִדּוּ – sõna הִדּוּ tähendab «hiilgus», «sära», «suursugusus».¹⁰

Kasvatavad vilja – יָחִיו דָּגָן – sõna חָיָה tähendab siin «elus hoidma», «[taas-] elustama», «elu andma», «uuendama», «värskendama».¹¹

Ta on kuulus – זָכָרוּ – sõna זָכַר tuleneb verbist זָכַר – «mäletama», «meenutama», «meelde tuletama», «meeles pidama», «mälestama» – ning tähendab «mälestus», «meenutus».¹²

Efraim – algselt üht Iisraeli suguharudest, hiljem sageli kogu Põhja-Iisraeli kuningriiki tähistav nimi אֶפְרַיִם tuleneb verbist פָּרַח – «vilja kandma», «viljakas olema».

Ebajumalatega – לְעֵצָבִים – sõna עָצַב – «ebajumal», «ebajumalakuju», «puuslik» – tuleneb eeskätt kujuri või kiviraiduri tööd tähistavast verbist עָצַב .

Mina võtan kuulda – אָנִי עֲנִיתִי – originaalis on siin tegemist sõnademänguga, sõnasõnalt: «mina olen vastanud / kostnud».¹³

Ja juhin teda – וַאֲשׁוּרֵנוּ – sõna שׁוּר tähendab «silmas pidama», «[kellegi] järele vaatama / valvama», «[kedagi] hoidma».¹⁴

Tuleb – נִמְצָא – sõna נִמְצָא tähendab siin «leitakse», «on leida».¹⁵

⁹ Ka eesti keeles kõneldakse kellegi vihastumist kirjeldades sellest, kuidas tema «ninasõõrmed paisusid (või laienesid)».

¹⁰ 1739. aasta Piiblis: «suur au»; 1968. aasta piiblitõlkes: «väärikus».

¹¹ 1739. aasta Piiblis: «[peawad] ello vilja kandma»; 1939. aasta Suures Piiblis: «elustavad vilja».

¹² 1739. aasta Piiblis: «temma mällestus on».

¹³ 1739. aasta Piiblis: «minna kosten»; 1939. aasta Suures Piiblis: «mina vastan».

¹⁴ 1739. aasta Piiblis: «ja tahhan temma peäle wahtida»; 1939. aasta Suures Piiblis: «silmitsen teda».

¹⁵ 1739. aasta Piiblis: «leitakse».

Sisuline analüüs

Prohvet Hoosea ei kuulutanud Jumalalt saadud sõnumit mitte ainult sõnadega, vaid kogu oma eluga: ta pidi abielluma hooranaisega, kes talle korduvalt truudust murdis – samamoodi, nagu Iisrael murdis truudust oma Jumalale. Karistuseks tabasid Iisraeli mitmesugused katsumused ning viimaks täielik häving. Sellegipoolest armastas Jumal Iisraeli jätkuvalt – samamoodi nagu Hoosea armastas oma truudusetut naist ning oli valmis ta ikka ja jälle enda juurde tagasi võtma. Jumal ütleb: «Minu rahval on kalduvus minust ära pöörduda: kuigi teda kutsutakse ülespoole, ometi ei tõuse neist ükski. Kuidas ma annaksin sinu ära, Efraim, loovutaksin sinu, Iisrael? Mu süda muutub mu sees, ühtlasi ärkab mu halastus. Ma ei tee teoks oma tulist viha.» (Ho 11:7–9)

Iisraeli truudusetus on eeskätt karistuseks ja hukatuseks talle endale, sest kuigi ta on valmistanud endale kõikvõimalikke ebajumalaid, ei ole tal muud päästjat kui Issand (Ho 13:4), kellest lahti üteldes on ta ennast ise hukka mõistnud: «See on su hukutanud, Iisrael, et sa olid minu, oma abi vastu.» (Ho 13:9) Iisraeli ees ootav häving on täielik ja kohutav: «Tema kaev kuivab ja allikas taheneb; temalt riisutakse ta varandus, kõik ta väärtasjad. Samaaria peab kandma karistust, sest ta on vastu pannud oma Jumalale: nad langevad mõõga läbi, nende lapsed rebitakse tükkideks ja nende rasedad lõigatakse lõhki.» (Ho 13:15–14:1)

Siiski ei jää mitte see Jumala viimaseks sõnaks, kuna Tema armastus on vääramatut, oli Ta ju töotanud: «Ma kihlan sind enesele igaveseks ajaks; ma kihlan sind enesele õiguse ja kohtu pärast, armastuse ja halastuse pärast. Ma kihlan sind enesele usu pärast ja sina pead tundma Issandat.»¹⁶ (Ho 2:21j) Issand ootab, et Ta rahvas Tema juurde tagasi pöörduks, ning on valmis ta vastu võtma, nagu armastav mees – prohvet Hoosea enda näitel – võtab tagasi oma truudusetu naise.

Mitte Jumal ei ole süüdi Iisraeli tabanud katsumustes, vaid Iisrael on komistanud omaenda süü tõttu, takerdunud omaenda ülekohtusse, ta on langenud ja tema langus on ränk. Jumala juurde naasmisega peab kaasnema ühelt poolt oma patu ja teiselt poolt Jumala armu, ühelt poolt oma truudusetuse, teisalt aga Issanda ustavuse tunnistamine. Just seda peetakse silmas üleskutsega võtta «enestega kaasa sõnad» – nimelt peab Iisrael ütlema: «Anna andeks kõik süü, võta meid armulikult vastu!» või, nagu samuti on võimalik tõlkida: «Võta ära kõik ülekohtus ja võta vastu hea!» (Ho 14:3) Viimane tõlkevariant – mis käesoleva tekstikäsitluse koostajale näib olevat tõenäolisem – lisab patutunnistusele meelesparanduse, mis ei saa seisneda mitte üksnes Jumalale oma «huulte vilja» toomises¹⁷, vaid peab saama tõeks uue elu vilja kandmise kaudu.

---

¹⁶ Originaalilähedasem tõlge oleks: «Ma kihlan sind enesele igaveseks ja kihlan sind enesele õigluses ja õiguses, helduses ja halastuses. Ja ma kihlan sind enesele ustavuses ja sina pead tundma ISSANDAT.»

¹⁷ Originaalis kujundlikult: «huulte härjavärsside», s.t tänu- ja kiituseohvrite toomises.

Iisraeli patutunnistuse ja kahetsuse juurde peab ilmtingimata kuuluma sedastus, et «Assur ei päästa meid», s.t äratundmine, et ükski võõrvõim ei suuda tagada ega ole huvitatudki tagama Iisraeli riigi säilimist ega rahva heaolu, kuna kõik võõrvõimud, iseäranis suurriigid, peavad silmas üksnes oma huvisid. Sama möödapääsmatu on alandlik kinnitus, et «me ei taha sõita hobuste seljas», s.t aru saamine sellest, et pelgalt sõjalisele jõule – vahet pole, kas see on omaenda või «liitlaste» sõjaline jõud – toetumine on täiesti lootusetu.¹⁸

Otse loomulikult tuleb loobuda ka lootuse panemisest ebajumalatele, kes ei ole muud kui inimeste endi kätetöö, tühipaljad puuslikud.¹⁹ Ebajumalad ei ole mitte üksnes kasutud, vaid nad on oma loojaile otseselt hukatuseks: «Oma hõbedast ja kullast on nad teinud enestele ebajumalaid, et saada hävitatud. Jah, nad külvavad tuult ja lõikavad tormi. Et Efraim on patu tegemiseks ehitanud palju altareid, siis on altarid saanud temale patuks.» (Ho 8:4.7.11)

Ainult Jumal on see, kelle juures võivad hüljatud halastust leida, Tema parandab, Ta ravib terveks nii patust kui selle tagajärgedest (Ho 14:5)²⁰. Kui Tema truudusetu rahvas ka üha uuesti langeb, tuleb Jumal oma ustavuses ja armastuses talle järgi ning võtab ta vastu: oma vaba armastuse pärast, sest Ta ei suuda oma armastatu peale viha kanda.

Issand on oma rahvale «nagu kaste» (Ho 14:6). Tegemist on kõneka ja äärmiselt elulise sümboliga, mis tunnistab ühelt poolt Issanda heldusest, teisalt aga sellest, et Jumala rahvas sõltub täielikult Temast, samamoodi nagu Mooses vastandas selle, mis ootas Iisraeli ees Tootatud Maal, nende senisele elukogemusele Egiptuses: «Maa, kuhu sa lähed, et seda pärida, ei ole nagu Egiptusemaa, kust te ära tulite, kus sa külvasid oma seemet ja mida sa jalaga veeratast tallates kastsid nagu juurviljaaeda, vaid see maa, kuhu te lähete, et seda pärida, on mäGINE ja oruline maa, mis joob vett taeva vihmast, maa, mille eest hoolitseb Issand, su Jumal, millel alaliselt, aasta algusest aasta lõpuni, viibivad Issanda, su Jumala silmad.» (5Ms 11:10–12)

Egiptuses sõltus rahva elu – vähemalt väliselt – sellest, mis tuli n-ö altpoolt, eeskätt Niiluse jõest, mille üleujutused tegid põllud viljakandvaks, Tootatud Maal seevastu tuleb eluks vajalik ülevalt, vihmana ja kastena, s.t Issandalt, kelle armu ja õnnistusega rahvas hukkuks.

---

¹⁸ «Ühed ülistavad vankreid ja teised hobuseid, meie aga Issanda, oma Jumala nime. Nemad vaaruvad ja langevad; meie aga tõuseme ja seisame püsti.» (Ps 20:8j)

¹⁹ «Suu neil on, aga nad ei räägi; silmad neil on, aga nad ei näe; kõrvad neil on, aga nad ei kuule; nina neil on, aga nad ei tunne lõhna; käed neil on, aga nad ei katsu; jalad neil on, aga nad ei kõnni; nende kurk ei kõnele. Nende sarnaseks saavad nende tegijad ja kõik, kes nende peale loodavad.» (Ps 115:5–8)

²⁰ Vrd Ho 6:1j: «Tulge, pöördugem Issanda poole, sest Tema on meid murdnud ja Tema parandab meid; Tema on meid löönud ja Tema seob meid! Tema teeb meid elavaks kahe päevaga, kolmandal päeval aitab Ta meid üles ja me võime elada Tema palge ees.»

Prohvet Hoosea kaudu töötas Jumal aga midagi veelgi enam kui seda, et Ta annab maale ja rahvale vett ja kastet: Jumal ise on oma rahvale otsekui eluandev kaste, Tema ise on see, kes paneb oma rahva õitsema (ilutsema, rõõmutsema – vt vastavat keelelist märkust) nagu liilia, juurduma otsekui Liibanoni mets, lokkama ja haljendama nagu õlipuud oma hiilguses ning võrseid ajama ja rohket vilja kandma otsekui viinapuu.

Jumal töötab, et nende vili, kes Tema juurde tagasi pöörduvad, tärkab või elustub taas (vt vastavat keelelist märkust) – küllap mitte ainult ei elustu, vaid ka elustab, kuna viimselt on see Issanda enda vili, mida Tema rahvas kannab (Ho 14:9). Tõeline Jumal ei ole nagu ebajumalad – nendega ei ole Tal midagi pistmist.²¹ Issand ei ole võimetu ega elutu nagu teiste rahvaste ja paraku Iisraeligi puuslikud, vaid Ta kuuleb ja vastab, hoiab oma rahval silma peal, valvab ja kaitseb teda ning hoolitseb tema eest.

Originaalteksti väljendi וָאֲנִי עָנִיתִי וְאַשׁוּרְנֹו – «Mina võtan kuulda/vastan talle ja juhin/valvan teda» – konsonantidest võib lugeda välja ka «Mina olen tema Anat ja tema Ašera».

Tegemist on kahe rohket austamist leidnud ebajumalaga, kellest esimene, Baali õde ja naine Anat, oli armastuse- ja sõjajumalanna, ning teise, eluandjana austatud viljakusjumalanna Ašera kummardamisel olid olulised pühad puud.

Pole kindel, kas siin on tegemist nimetatud ebajumalatele viitava sarkasmiga, ent see pole salmi algust ja lõppu ning ka varasemaid salme silmas pidades siiski päris välistatud.

Prohvet kinnitab, et otsekui külluslik, tihe küpress on varjuks päikeselõõsa ja vihma eest, nii varjab Jumal neid, kes Tema juures pelgupaika otsivad.²² Sellest, et küpress ei ole tuntud kui viljapuu, ei maksa lasta ennast häirida – kindlasti teadis seda ka Hoosea, kelle jaoks oli oluline hoopis sõnademäng אֶפְרַיִם – «Efraim» – ja פְּרִיָה – «vilja kandma». Kui Efraim (ehk Iisrael) tahab kanda elavat ja eluandvat vilja, siis ta peab teadma, et see võib tulla üksnes Issandalt. Üksnes need, kes Jumala juurde tagasi pöörduvad, jäävad elama ja kannavad uue elu vilja.

Jutluseks

Neljanda nelipühale järgneva pühapäeva teemaks on EELK Kirikukäsiraamatu järgi «Kadunud ja jälle leitud». EELK Kirikukäsiraamatu lugemiskava kohaselt on kolmanda lugemisaasta Vana Testamendi lugemiseks (Ho 14:2–9) kutse Iisraelile pöörduda tagasi Issanda, oma Jumala juurde, pidades meeles, et ollakse komistanud ja hukkumas omaenda süü tõttu. Jumal töötab oma rahva päästa ja parandada, kinnitades: «Ma olen Iisraelile nagu kaste: tema õitseb nagu lilleke ja juurdub otsekui Liibanon.»

²¹ Just nii võiks tõlkida Ho 14:9 algust.

²² Tegemist on ainsa kohaga Vanas Testamendis, kus Jumalat otseselt puuga võrreldakse.

Kolmanda lugemisaasta Epistliks (Ef 2:1–10) on apostel Pauluse manitsussõnad Efesose kristlastele, kes kunagi varem olid olnud «surnud oma üleastumistes ja pattudes», ent nüüd, Jumala halastuse ja Kristuse armastuse läbi päästetuna, on koos Kristusega üles äratatud ja taevasesse olukorda elama asetatud ega tohi unustada, et nad on «Kristuses Jeesuses loodud heade tegude tegemiseks».

Kolmanda lugemisaasta Evangeeliumiks (Mt 9:9–13) on tõlner Matteuse kutsumine Jeesuse jüngrite hulka. Evangeelium lõpeb Jeesuse sõnadega: «Ei vaja arsti terved, vaid haiged. Aga minge ning õppige, mis see on: Ma ei taha ohvrit, vaid halastust! Jah, ma ei ole tulnud kutsuma õigeid, vaid patuseid!» – siin on äratuntav viide prohvet Hooseale: «Ustavus on see, mida ma tahan, mitte ohver; Jumala tundmine on enam kui põletusohvrid.» (Ho 6:6)

Kõik kolm pühakirjalugemist kannavad pöördumise, meelesparanduse, lootuse ja uue alguse sõnumit, tunnistades Jumala armastusest ja halastusest ning pannes päästetuile südamele, et andeksandmine ja uue alguse võimalus peavad saama tegelikkuseks nende uue elu kaudu.

Prohvet Hoosea vastandab selgelt õige ja valelootuse, tõelise Jumala ja armetud ebajumalad, kes mitte ainult ei suuda päästa, vaid on neile, kes on nad valmistanud ja neid kummardavad, hukatuseks. Jumala rahvas peab pattu tunnistades ja kahetsedes oma Issanda juurde tagasi pöörduma – see on tema ainus võimalus ellu jääda. Kui ta seda teeb, siis ta kogeb Jumala vaba armastuse täiust ning uus elu, mis talle kingitakse, on võrreldav kaunite lilleõite ja küllusliku viljaga. Jumal kutsub oma rahvast, vastab talle ning varjab, kaitseb, õnnistab ja elustab teda.

Jutluse võib ehitada üles näiteks järgmiste punktidenä:

1. Kogu prohvet Hoosea elu oli pildiks Jumala ja Tema rahva vahekorra. Jumal armastas oma rahvast ning oli ta võtnud omaks otsekui mõrsja, nii nagu Hoosea abiellus hooranaisega. Paraku murdis Jumala rahvas nagu toosama hooranaine oma Issandale üha ja üha truudust, kummardades mitmesuguseid ebajumalaid, lootes võõraste võimude peale ja elades jumalakartmatut, kõlvatut elu, ennast seeläbi ise hävitades. Hoosea ega teiste prohvetite hoiatused ja hädakuulutused polnud mõeldud mitte ähvardusena, vaid kutsena tulla mõistusele, oma pattu kahetseda, Jumala juurde tagasi pöörduda ja meelt parandada.
2. Iisraeli rahvas pidi teadma, et mitte Jumal ei saatnud teda hukatusse, vaid ta ise: tema enda ülekohus oli pannud ta komistama ja langema. Ainus pääsetee oli oma pattu tunnistada, Jumala juures andestust otsida ja ennast täielikult Tema kätte usaldada, loobudes petlikust lootusest omaenda või võõraste suurriikide jõule, rääkimata kõikvõimalikest ebajumalatest, kes pole muud kui tühipaljad puuslikud, inimeste kätetöö.

3. Jumal kinnitab, et niipea, kui Ta rahvas Tema poole, Tema juurde tagasi pöördub, kingib Ta neile oma halastuse ning ravib nad terveks. Tema viha pöördub, Ta paneb oma rahva haljendama ja õitsema otsekui liilia, hiilgama otsekui õlipuu, võrseid ajama ja vilja kandma nagu viinapuu. Jumal vastab oma rahvale, valvab ja varjab, kaitseb ja õnnistab teda oma vaba armastuse pärast. Jumal ei ole nagu ebajumalad, kes mitte ei aita ega päästa, vaid hukutavad ja hävitavad – tõeline Jumal on nagu tihe küpressipuu, mis varjab nii päikeselõõsa kui vihmavalingu eest. Jumal on see, kes paneb oma rahva taas vilja kandma – head, elusat ja elavakstegevat vilja. Me teame, et viimselt on Jumal lasknud sellel kõigel tõeks saada oma Pojas Jeesuses Kristuses, kes tuli, et teha terveks haiged ja kutsuda patuseid (Mt 9:12j) «oma suure armastuse pärast, millega Ta meid on armastanud» (Ef 2:4). Jumal on teinud elavaks need, kes olid surnud oma üleastumistes ja patus (Ef 2:1) ning on meid koos Kristusega «üles äratanud ja asetanud taevasesse olukorda» (Ef 2:6).